

DEMOKRACIJA

Leto X. - Štev. 35

Trst - Gorica 31. avgusta 1956

Izhaja vsak petek

Združitev socialistov

Veliko presenečenje je vzbudila ne samo v Italiji, pač pa v vsej svetovni javnosti vest, da sta se v malo znanem savojskem mestecu Pralognan sešla vodja italijanskih socialistov Nenni in voditelj socialistnih demokratov Saragat. Novice o tem — morda zgodovinskem sestanku ob koncu prejšnjega tedna — so se vrstile, kakor je ob takih priložnostih že navada, z nasprotujočimi si vsebinami o samem poteku razgovorov, še bolj pa o zaključkih in napovedovanjih. Predvsem so treznejša in resnejša poročila govorila o združitvi obeh strank v doglednem času.

Ze sam prvi korak, že sama misel jasno nakazuje, da bi taka združitev pomenila za celotno italijansko politiko novo dejstvo in tudi popolno politično preusmeritev. Predvsem bi združitev socialistov osamela komuniste in bi jim verjetno v sedanji krizi, ki jo italijanski komunizem preživlja, odtegnila množice današnjih simpatizerjev. Italijanske delovne množice se zavedajo popolne onemoglosti množičnih strank v nedogledni opoziciji, ki samo utrjuje, ne prinaša pa množicam otipljivih koristi. Nasprotno bi delavstvo s svojo stranko v vladi doseglo marsikatero uresničenje svojih teženj. Jasno je namreč za vsakega političnega opazovalca, da bi se krščanska demokracija v primeru združitve socialistov morala povezati prav z njimi.

Pozabiti pa ne smemo, da delujejo v Italiji izredno močne sile, ki jim taka združitev ne gre v račun in ki bodo storile vse, da združitev tudi preprečijo. Gotovo so med Nennijevimi socialisti skupine, ki se ne bodo ločile od komunistične povezave. Na drugi strani delujejo v demokratski stranki desničarske tendence, ki so proti vsakemu sodelovanju z Nennijevimi socialisti. Ze v strankah, ki naj bi zastavljale morebitno bodočo vladno, ni soglasja. Komunistom, ki sicer za javnost vso zadevo hlinavsko pregrinjajo z varljivim plaščem »socialistične solidarnosti«, pa že brenčijo po glavi načrti, kako bi v primeru uresničenja združitve razbijali vrste novih zedinjenih socialistov.

Pomembno je vsekakor, da je bila po dolgih letih razkola postavljena misel ponovne združitve prav iz ust najmerodajnejših voditeljev obeh socialističnih strank. Od tega prvega koraka bo pot še dolga in zelo težavna. Ze samo nakazovanje te poti pa bo gotovo sprožilo vrsto političnih premikov v podrobnostih, premikov, ki bodo služili bodisi krepitvi zamisli po združenju ali pa bodo delovali proti tej zamisli. Gotovo je, da bo ideja vzvalovila delovne množice in prav tako je gotovo, da bodo na njo s podvojeno močjo vplivali partijski apostoli.

Ko bo sedaj, po počitnicah, pričelo kipeti politično življenje v prestolnici, se bodo verjetno pokazale že otipljive konture tudi ob obravnavanju tega vsekar izredno važnega vprašanja. (Glej podrobnejše poročilo na 2. strani!)

Delovanje sovjetskih uslužbencev

Ameriško zunanje ministrstvo je v OZN zahtevalo izgon tajnika sovjetske delegacije Rotislava Sapolova zaradi nasilnega priganjanja nekega begunca z povratke v Sovjetijo. Prav tako je ministrstvo protestiralo proti volnuskemu delovanju Alekseja Petukova, uradnika sovjetske delegacije pri OZN.

DWIGHT EISENHOWER ALI ADLAI STEVENSON?

Pri prihodnjih predsedniških volitvah nastopita ista kandidata drugo rundo v tekmi za štiriletko 1960

Konventa obeh vodilnih ameriških strank sta pokazala, da si bosta pri prihodnjih jesenskih predsedniških volitvah stala nasproti ista tekmeča kot pred štirimi leti: sedanji predsednik Dwight D. Eisenhower in bivši guverner države Illinois, Adlai E. Stevenson. To drugo mudo pa bosta odigrala pod čisto drugačnimi okoliščinami kot l. 1952, čeprav so se notranje in zunanje politične vprašanja v tem času le nebstveno spremenila. Morda bo prav ta ustaljenost vprašanj, ki jih štiriletko Eisenhowerjevo poslovanje ni moglo rešiti, podelila bodočemu volitnemu boju posebno obeležje.

Tokrat so vsekakor demokrati v napadu iz republikancev v obrambi. Demokratični konvent, ki je določil Stevensona za predsedniškega kandidata, je zasedal v ozračju velike napetosti. Za njo je poskrbel bivši predsednik Truman, ki je v zadnjem trenutku nastopil proti Stevensonu in predlagal imenovanje newyorškega guvernerja Averella Harrimana. S propadom tega predloga pa so demokrati, ki so glasovali proti Harrimanu, dokončno ne prekomili s preteklostjo demokratske stranke. Glasovi proti Harrimanu so pomenili glasovanje proti »New-Dealu«, proti ponovitvi politike pomirjevanja za vsako ceno in proti obvladovanju samega sebe prav tako za vsako ceno; skratka proti celovitemu nadaljevanju levičarsko-liberalne politike Roosevelt-Truman, katere prvi zagovornik je prav Averell Harriman.

To odvracanje od večerajšnje politike pa seveda še ne pomeni, da se je s tem demokratska stranka oddaljila od Roosevelta oziroma od zamisli, ki jih je ta uresničil; to odvracanje izraža zgolj splošno željo po novem človeku, ki naj bi nakazal nove smeri strankinemu in državnemu političnemu življenju. To bo pri prihodnjih volitvah odločilnega pomena.

Leta 1952 se Stevenson ni boril zgolj proti Eisenhowerju in proti republikanskemu političnemu programu, pač pa je moral trdovratno braniti sporno Trumanovo predsedovanje, prav tako kot notranje in zunanje politične pogrške svojih političnih prijateljev. Tokrat Stevenson ne bo imel oprakov niti s Trumanom niti z lastnimi političnimi pristaši. Bivši predsednik je bil s porazom Harrimana, ki ga je z vso silo podpiral, obsojen na politično brezpomembnost. Poleg tega je Truman na konventu potegnil med seboj in Stevensonom tako očito ločnico, da bo moral Stevenson volivcem predložiti popolnoma nov program.

V obrambi pa bo vsekakor predsednik Eisenhower. Braniti bo moral zlasti dve: prvič politiko svoje vlade v zadnjih štirih letih, drugič število volilnih glasov, ki si jih je pridobil leta 1952. Glede prvega vprašanja izgleda, da je prelom med Trumanom in Stevensonom popolnoma presenetil republikance. Svojo vo-

lilno kampanjo so republikanci zasnovali na obljubah, ki so jim leta 1952 zagotivile zmago. »Mir, napredek, blaginja«, to so bila gesla pred štirimi leti in ponavljali so jih tudi zopet na konventu v San Francisco. Dodali so jim le še »Four More Years« — nadaljnja štiri leta za mir, napredek in blaginjo. To zrklo republikanskega programa je verjetno dovolj jasno, da preprosto volivcu predloči notranje politične napore stranke, čeprav se bo moral Eisenhower prav na področju poljedelske in davčne politike trdo boriti proti zelo konkretnim in privlačnim načrtom Stevensona.

Glavno težišče bodočih volilnih razpravljanj pa bo obsegalo zunanjo politiko. Demokrati se bodo trudili dokazati, da je mir, napredek in blaginjo mogoče doseči v naslednjih štirih letih samo, če Združene države uberejo novo pot v zunanji politiki. In prav na te nove zunanje politične zamisli Stevensona čakajo ne samo Američani, pač pa ves svet. Stevenson je v preteklih štirih letih zelo izbrpno ukvarjal z vprašanji svetovne politike. Pri tem ima veliko prednost. Prav zunanja politika je namreč najšibkejša točka sedanje republikanske vladavine.

Drugo vprašanje je, ali bo Eisen-

hower tudi obdržal l. 1952 doseženo število glasov, kar je gotovo še važnejše vprašanje. Zadnje predsedniške volitve so dokazale, da je Eisenhower najpopularnejša osebnost Združenih držav in da uživa zaupanje tudi mnogih volivcev, ki ne pripadajo republikanski stranki. Vse okoliščine, državne in kongresne volitve pa so dokazale, da je demokratska stranka vedno odnesla večino, kadar ni šlo za osebnost Eisenhowerja, pač pa za politiko njegove vlade. Ali se bodo strankarsko nevezani volivci spet odločili z Eisenhowerjem pritrjevati tudi republikancem ali bodo svoje glasove podelili Stevensonu, je še vedno odprto vprašanje. Pred 14 dnevi bi na to vprašanje lahko odgovorili v korist Eisenhowerja, s prelomom med Trumanom in Stevensonom pa je odgovor v vsakem primeru tvegan.

Truman, Harriman in drugi levičarsko liberalni politiki so odkriti nasprotniki ne samo republikanske stranke, pač pa tudi moške, ki nimajo z Eisenhowerjem ničesar skupnega. Nasprotno je Stevenson Eisenhowerju v mnogem podoben. Stevenson je prav tako kot Eisenhower umerjen politik, ki mu ne leži borba, pač pa poravnava nasprotij. Pripravljen je, da daje prednost državnopolitičnim potrebam pred strankinimi koristmi. Neodvi-

ni volivci bodo zato prav lahko oddajali svoje glasove Stevensonu, ne da bi pri tem prišli v spor s svojim političnim pričanjem.

Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da bi Stevenson imel izglede na zmago tudi v slučaju, če bi bil Eisenhower pri najboljšem zdravju in če bi republikanci postavili za podpredsedniškega kandidata popularnejšo osebnost kot pa je Nixon.

Volilna kampanja, ki bo pričela že čez dobrih 14 dni, bo torej potekala precej drugače kot pred štirimi leti. Volilne prognoze so v glavnem za oba kandidata približno enake. Ko bo Stevenson objavil svoj zunanje politični program, ki ga zaradi suške krize še zadržujejo za javnost — Stevenson je namreč odločen nasprotnik egiptiškega diktatorja — in ko bo Eisenhower nakazal svoj obrambni volilni program, se bodo konture usode Združenih držav za nadaljnja štiri leta že pokazale na obzorju.

V ospredju ne samo ameriške, pač pa svetovne politike si stojita nasproti dva odlična moža. Zato bodo ameriški volivci tokrat s posebno skrbnostjo odločevali, kateri izmed obeh naj vodi ameriški narod in ostali svobodni svet v boljše bodočnost.

„DVOTIRNI“ SUEŠKI PREKOP

Sedanji prekop komaj zmaga naglo naraščajoči promet, zato bi morali misliti na frasiiranje še enega globljega ozporednega prekopa za prevoze jug-sever

Londonska konferenca o suezskem vprašanju je pooblastila posebno komisijo, ki ji predseduje avstralski ministrski predsednik Menzies, da predloži Naserju zahtevne predloge o bodoči ureditvi mednarodnega prometa skozi Suezski prekop. Naser je pristal na sestanek s člani komisije. Izgledi na uspeh prizadevanj komisije so zelo majhni.

Prav zaradi tega se je pojavila vrsta novih načrtov in med temi naj bi bil — po poročilih angleških listov — tudi načrt Fosterja-Dullesa, ki bi mogoče premostil sedanje težave. Po tem načrtu, ki menda tudi v Egiptu ne bi našel na načelni odpor, naj bi ustanovili nekaj mednarodnih konzorcij, nad katerim ne bi nobena vlada mogla izvajati pritiskov. Ta konzorcij bi prevzel upravo prekopa v rajem za daljšo dobo let. Svetovna banka naj bi pri tem odigrala zelo važno vlogo.

Ta načrt bi Naserju »rešil obraz«, ker ne predvideva internacionalizacije prekopa, pač pa nasprotno priznava Egiptu lastniške pravice nad prekopom. Tak načrt bi bil po mnenju tehničnih strokovnjakov tudi edina možna rešitev. Ti strokovnjaki ugotavljajo namreč, da pre-

kop že danes ni več dovolj naglo naraščajočemu prometu. Evropa danes potrebuje letno po 100 milijonov ton tekočih goriv, čez 10 let jih bo potrebovala 200 milijonov. Evropska proizvodnja pa znaša trenutno vsega 9 milijonov ton. Zato pravijo, da je edina rešitev zagraditev vzporednega prekopa, da bi na ta način uvedli enosmerni promet. Nov prekop pa bi moral biti tako globok, da bi po njem v smeri jug-sever plule najnovejše orjaške petrolejske ladje. Prazne orjaške cisterne pa bi v smeri sever-jug plule po sedanjem prekopu.

Danes vozi dnevno v obeh smereh največ po 50 ladij. Premajhna globina prekopa ne dovoljuje prehod največjim petrolejskim ladjam. Nova francoska petrolejska ladja »Esso-France« z 38.000 ton zmogljivosti komaj še lahko pluje po prekopu. Stevilne prevozne družbe pa gradijo petrolejske ladje po 50.000 ton. Izgleda, da so bila ta podjetja obveščena o namerah Naserjeve nacionalizacije in da so računala z nemogućnostjo prekopa in zato tudi z delnimi dovozi nafte okrog Afrike. Za take prevoze pa prihajajo rentabilno v poštev edino cisterne nad 50.000 ton zmogljivosti.

Stroške vzporednega prekopa, ki bi znašali po nekaterih računih precej nad eno milijardo dolarjev, lahko stavi na razpolago edino mednarodni finančni konzorcij. S temi čisto tehničnimi vprašanji Suezkega prekopa se ukvarja sedaj tudi egiptiška vlada. Nevarnost je samo v tem, da je ne premamijo politični zaročniki v Kremlju, ki bi radi osušili Evropo tekočih goriv in tako uresničili vsaj na evropskem Zahodu svoje imperialistične in svetovno-revolucionarne načrte. Prisotnost angleškega diplomatskega ubeznika Mac Leana v Kairu je kaj značilna za boljševiske zaročniške naklepe v tej smeri.

Visoki obisk v Trstu

Ameriški veleposlanik v Rimu, gospa Clara Boothe Luce, je v spremstvu svojega soproga Henryja Luce in visokih namestencev ameriške ambasade obiskala privatno naše mesto. Gospa Clara Boothe Luce je že bila v Trstu decembra 1954, ali tedaj ni imela prilike ogledati si naravnih lepote Tržaškega ozemlja in znanstvenosti Trsta. Ob svojem prihodu na mirnem letališču je bila sprejeta od ameriškega generalnega konzula Mr. Harolda Simsa in v Trstu od zastopnikov generalnega komisarja in tržaškega župana, ki sta bila iz Trsta odsotna. Tržaško mesto je poklonilo veleposlaniku v priznanje posebnih zaslug za tržaško mesto, zlasti pri prepustitvi s strani Združenih držav preko dvajset milijard ERP-ovih posojil v korist Trsta in Ozeimlja, umetno izdelani sliki.

Gospa veleposlanik je odšla iz našega mesta, kjer je bila predmet posebne pozornosti s strani tržaškega prebivalstva, v sredo zjutraj.

Odhod Mr. Harolda Simsa generalnega konzula ZDA v Trstu

Ameriški generalni konzul Mr. Harold Sims zapušta Trst in odhaja na svoje novo mesto pri State departmentu v Washingtonu. Mr. Sims je prišel v Trst leta 1952 kot ameriški politični svetovalec pri ZVU. Po odhodu zaveznike uprave leta 1954 je ostal v Trstu kot diplomatski zastopnik Združenih držav in pozneje je bil imenovan za generalnega konzula. Mr. Sims je bil prijatelj Trsta, in gotovo je tudi njegova zasluga, da so se Združene države odpovedale ERP-ovemu milijardnemu posojilu v korist Trsta in Ozeimlja.

Mr. Simsu želimo na poti njegove bodoče diplomatske kariere največji uspeh. Vodstvo ameriškega generalnega konzulata se poveri Mr. Michaelu Gannetu, dosedanjemu konzulu, ki pozna do dna tržaške razmere in se zanima za dobrobit in napredek našega mesta.

Nova rudniška nesreča

V poljskem premovalniku Chorzov je izbruhnil požar, pri čemer je izgubilo življenje — po uradnih poročilih — 29 rudarjev. Uradno poročilo pa ne navaja števila ranjenih rudarjev.

Naši komunisti so krivdo o nesreči v Belgiji pripisovali lastnikom, to nesrečo bodo napravili zahodnim provokatorjem.

NASTAJA NA POLJSKEM TITOIZEM?

Ljudska republika Poljska šteje po zadnjih cenitvah skoraj 28 milijonov prebivalcev. Vdružuje najmodernejšo, najbolj oboroženo in najposposobnejšo vojsko med vsemi tako imenovanimi ljudskimi demokracijami. Skozi Poljsko vodijo poti k obema pripravičnicama, Češkoslovaški in Vzhodni Nemčiji, ki sta industrijsko visoko razviti deželi. V nobeni evropski državi pod kremelsko knuto ni takega notranjega odpora proti totalitarizmu kot prav na Poljskem. Moč katoliške Cerkve in narodna nenaklonjenost nasproti Rusom ne prihajata nikjer do tolikšnega izraza kot na Poljskem. Prav zato je ključni položaj Poljske v očeh kremelskih mogotcev eno izmed življenjsko važnih oporišč komunistične evropske zavojevalečnosti.

Na drugi strani pa je nerazumljivo zahodno podcenjevanje tega važnega faktora Poljske. Sele poznanski krvavi dogodki 28. junija letos so obrnili pozornost mednarodne javnosti na to nevarno točko, vendar je zanimanje že spet poudarjeno. In vendar so stvari, ki se v tem času godijo na Poljskem, še znatno pomembnejše od naglo zadušenih izbruhov obupa, ki niso bili nič drugega kot simptom zelo obširne krize v tej deželi.

Na Poljskem se trenutno vodi žilava in ogorčena bitka med dvema težnjama, ki jih ni moči prenegati in neoteno označevati za stalinizem in titoizem. Podobenost med sedemletnim jugoslovanskim razkolništvom in poljskim »okupenjem snega« je zgolj v tem, da se tu kot tam poskuša pripravičnica izbežati absolutne tiranije moskovskih nasilnikov.

Izhodišče, bistvo in cilji obeh kremelskih vazalov so si zelo različni. V Beogradu se bori en sam diktator z verigo nanj privezanih zvestoborjev za lasten politični in fizični obstanek. Tu je šlo za dvojni med starijostim in z neomejenim samoveličjem obremenjenim Stalinom in med tarmastim ter prav tako domisljavim

Titom. Pri tem si je mekdanji partizanski poglavar iskal zaslabo na Zahodu vsaj do četrtega trenutka, ko spet lahko obnovlja komunistično skupnost, da si v njej zagotovi svojo avtoriteto. Pri tem zahteva še vlogo dobro plačanega, ne preveč korektnega mešetarja med Zahodom in Vzhodom. Je sicer patriot, vendar predvsem komunist, smrtni sovražnik vsake liberalizacije in predvsem sovražnik religije.

Na Poljskem nima skupina, ki se trenutno bori za prvenstvo, avtoritarno osebnost na razpolago. So to razgledani razumniki ali z izkušnjami obdarovani politologi, ki bi radi duhovni plasti prepustili več prostora za ustvarjanje, celotnemu narodu pa zajamčili več svobode in boljše življenjske pogoje. To glavnice zastopa v prvih vrstah duceat odločnih zagovornikov, ki razpolaga z nekaj sto sobojenikov. Ti so se bodisi zaradi nadarjenosti ali po naključju pretili v ospredje.

Nasprotno od Tita ti zagovorniki »demokratizacije« ne mislijo na to, da bi omejili zunanje politično situacijo z demonstrativnim odlokom od Moskve in z vojaško-diplomatskim koketiranjem z Zahodom. Želijo sicer razrešitev odvisnosti od Kremlja, vendar pa tudi, da obstoji med Sovjetijo in Poljsko vrsta svetovno političnih interesnih skupnosti in da bi bilo zelo nevarno v teh časih drezati v te skupnosti. Prav tako pa tudi ne stremijo za oddaljenimi cilji, po katerih bi se po ovinkih zahodnega sveta zopet vrnil po očetovsko stredo Kremlja. Teh ljudi tudi ni obsedla norost samoveličja po svetovnopoličnih častihlepih. Hrepenijo pač po duhovnih in gospodarskih, rednih in svobodnih stikih z Zahodom. Svojo deželo želijo ventilirati z ozračjem relativne svobode in v nasprotju s Titovo Jugoslavijo ustvariti »modus vivendi« z Cerkvijo. Seveda ne zaradi pobožnega prepričanja, pač pa zaradi takšnega, mišljenja celotnega prebivalstva,

pri čemer niso izvzete komunistične množice.

Proti vsemu temu pa se zagrizeno borijo tisti komunisti, ki so prikovani na slepo pokorščino Kremlju. Moskva je že pred 28. junijem posegla v to borbo, od tega dne dalje pa seveda deluje s postopno naraščajočo silo. Članki v »Pravdi« radijske oddaje, intervjuje sovjetskega poslanika v Varšavi in najvišjih kremelskih poglavarjev, potovanje Bulganina in Zukova v Varšavo, gospodarske obljube itd., vse to naj bi onemogočilo preveliko »demokratizacijo« Poljske.

Z veliko odločnostjo so moskovski diktatorji zavrnili vsako možnost, da bi Poljska plesala po drugačnih in ne po kremelskih motah. In s takšnim uspehom? Po zunanji obliki so se vdali sovjetske-mu pritisku ne samo v referatih tov. Ochaba in Cyrankiewicza, pač pa tudi v zaključni resoluciji Centralnega komiteja poljske komunistične stranke. V Moskvo so boljševiskom poslali brzojavko z nekako obnovo zvestobarske zaobljube. Kako dejansko stojé stvari, pa je mogoče razbrati iz mnogih posameznosti in iz zadnjih sprememb na vodilnih položajih.

Res je, da so enega od šestih partijskih tajnikov, Jerzyja Moravskega, odstranili iz uredništva glavnega glasila KPP »Trybuna Ludu«, vendar je ta tovariš, ki so mu očitali odklon od komunističnih doktrin, le ostal na svojem tajniškem mestu. Predvsem pa so po smrti Bienuta, Radkiewicza in Bermana izpopolnili izpraznjena mesta s pristaši Cyrankiewicza in njegovega zmerne kroga. Tako so močno pojačali vrsto pristašev »demokratizacije«, in to v najvišjem organu partije, ki na Poljskem dejansko vodi državo. Tudi namestni člani partijskega vodstva so pripadniki zmerne smeri. Moskvske intervencije so potemtakem dosegle prav nasprotno uspehe kakor pa so si jih obljubljali kremelski veljaki. Seveda je to še le prva runda...

Adam Jozwiak

V E S T I z G O R I Š K E G A

Združitev italijanskih socialistov

Nenadoma je nedeljska turinska »La nuova Stampa« prinesla zanimivo vest, da se je v soboto 25. t. m. vršil v kraju Pralognan v Savoji, kjer je Nenni na političnih sestankih obeh voditeljev italijanskih socialistov, to je Nennija in Saragata.

»Stampa« poroča, da so že nekaj časa z raznih strani prihajale pobude za spravo, to je za združitev obeh italijanskih demokratičnih socialističnih sil in da je ta združitev dosegla v soboto 25. t. m. prve stvarne temeljne uspehe, ki naj bi v doglednem času zavzele končno obliko popolne združitve šestih milijonov socialistov nekommunistov.

Omenjene pobude je dalo vodstvo Socialistične internacionale, in te dni pričakujejo posebnega odposlanca Internacionale, Comina-a, ki naj bi skušal zvariti zadnji člen socialistične verige. O stvari bi nato poročal na zasedanju izvršnega odbora Socialistične internacionale 20. septembra.

Saragatove izjave

Tudi razne italijanske socialistične osebnosti, kot na primer minister Romita in drugi, zahtevajo tako združitev. Vprašan Saragat je »Stampa« izjavil tudi tole:

»Razgovore z Nennijem, ki so bili zelo prisrčni in vsestranski, sva zaključila pozitivno. Tekom razgovora sva pretrgala temeljne oblike neke zunanje in notranje socialistične in demokratične politike. Pri vseh vprašanih sva ugotovila, da se obojestranski pogledi ujemajo!«

Po izjavah samega Saragata, naj bi se Nenni, kot poroča »Stampa«, zavezal za dve temeljni točki, ki sta:

1) Vsaka dejavnost zunanje italijanske politike mora biti določena v okviru solidarnosti zahodnih demokratičnih narodov;

2) Združena socialistična stranka ne bo nikoli sestavila vlade s komunisti.

Soboten sestanek v Pralognanu, ki je v prvih zaključkih glede združitve italijanskih socialistov pozitivnega pomena, v dveh temeljnih točkah Nennijevih obveznosti pa naravnost presenetljiv, je vzbudil ogromno zanimanje ne le po vsej Italiji, ampak tudi v tujini.

Gre namreč za važno in velikopotezno vprašanje, ki utegne imeti za posledico padec sedanje štiristrankarske vlade, ki pa je v resnici sama vlada demokratičnega ob podpori Saragatovih socialistov, republikancev in liberalcev in sestavo nove socialistično-demokratske vlade ob podpori republikancev in liberalcev ali brez njih.

Ali pa bomo že prihodnje pomlad imeli nove državnozbornske volitve?

Nenni je te Saragatove izjave bistveno potrdil, ko je dejal, da gre za takojšnje zblizanje dveh kril italijanskega demokratičnega socializma, za skupno odskočnico na političnih volitvah in za združitev obeh strank.

Nennijeva zagotovila

Dopisniku »Stampa« je na vprašanje, ali potrjuje svojo pripravljenost, da se vsake dejavnosti italijanske zunanje politike vrši v okviru solidarnosti zahodnih demokratičnih narodov, je Nenni izrazil željo, da bi pobuda Socialistične internacionale uspela, kar pomeni, da je tako pripravljenost potrdil. Glede vlade brez komunistov je Nenni dejal, da vzbura ljudske fronte nimajo pri italijanski stvarnosti nobene vrednosti. To bi pomenilo, da Nenni ni pripravljen ustvarjati tako imenovanih, od komunistov zaželenih »Ljudskih front«, ki so doslej stalno dokazovale, da služijo samo komunistom v njihovem prizadevanju, da se polastijo vlade in z njo vse državne oblasti. Ni pa rečeno, da bi s tem odgovorom Nenni zavrnili vsako možnost sestave kakšne koalicijske vlade, v kateri bi bile zastopane še druge stranke poleg socialistične, ne pa samo komunistične.

Nenni je nato obširno govoril o nujnosti, da se sedanji položaj v Italiji reši v korist delavskega razreda.

Nezadovoljnejši

Odmerni novih korakov za združitev socialistov, še bolj pa politična podlaga dogovora za to združitev je v italijanskih političnih krogih zelo velik. Nezadovoljni bodo seveda tisti, ki bi jih socialistična združitev najbolj prizadela, to je komunisti in demokrati. Prvi, ker z združitvijo socialistov izgubijo vsak izgled za komunistično revolucijo v Italiji, poleg tega pa utegnejo izgubiti tudi znatni del članov svoje stranke, drugi, demokrati, pa zato, ker bi izgubili vladni monopol in s tem tudi monopol notranje in zunanje politike.

Toda javnost, notranja in zunanja, bo verjetno bolj cenila okrepitev varnosti pred komunizmom, katerega vpliv v Italiji bo nujno padel, kot pa do sedanjega vladavino demokratičnega, ki je precej nacionalistična in na vsak način nezadostno socialna, tako da je komunizem ob visokem dvomilijonskem številu brezposelnih posredno pospeševala, namesto da bi njegovo moč slabila s socialnimi prenosovami.

Demokristjani pa se morajo zavedati, da so dopustili zopetno oživiljenje fašizma, najhujšega nasprotnika italijanskih socialistov. Čas je, da fašistom nekdo pokaže prestrah!

Zadnje čase postaja položaj sedanje

štiristrankarske vlade precej negotov, vprašanje odprtja na levo pa iz dneva v dan bolj aktualno.

Odprtje na levo

Odprtju na levo se seveda upira del demokristjanov, češ da se mora Nenni prej popolnoma ločiti od komunistov. Takšno stališče se Nenni in Saragat tako sporazumela, da je komunistom, kot važnim odločujočim faktorjem, z izključitvijo možnosti kakšne socialistično-komunistične ljudske fronte popolnoma onemogočil prevzem oblasti v Italiji.

Kdo bi uvidel, da je poteza dveh socialističnih voditeljev komunizmu v Italiji bolj usodna kot vsa dosedanja protikomunistična politika demokristjanov in štiristrankarske politike? Le socialisti so v Italiji tisti, ki bi komuniste lahko podprli. Z odpravo te možnosti je hkrati na eni strani odpravljen večji vpliv komunistov, na drugi pa so dani vsi pogoji, da komunizmu v Italiji počasi odklenka.

Ze sama združitev vseh demokratičnih socialistov je privlačna za ves delavski sloj. Če pa se uresniči tudi sestava socialistične odnosno socialistično-demokratske vlade, bodo komunisti takoj izgubili na privlačnosti in torej na vplivu.

Za odločne socialne prenosne

Toda Nenni poudarja potrebo po številnih gospodarskih in socialnih ukrepih v prid delavskega sloja. Zato verujemo, da bodo socialisti, če tudi z demokristjani na vladi, udarili novo pot gospodarsko-socialnih izboljšanj in s tem postopoma, pa tudi pospešeno odpravili nezaposlenost.

Ce bi se še ta načrt obnesel, potem je usoda komunistom v Italiji zapечатena, kajti italijanski delavski sloj ne teži po integralni krvavi proletarski revoluciji

NOVICE IZ SLOVENIJE

TOPLI VRELCI NA TOLMINSKEM

Pred kratkim so raziskovalci izvirna Tolminke ugotovili, da prihaja iz neke jame v Tolminko kakih 34 stopinj Celzija topla voda. Pripravljenost se na delo za točnejšo ugotovitev tega izvira in možnosti za izkoriščanje vrelca.

NOVA STANOVANJA V LJUBLJANI

Podjetje »Obnova« je na gradbišču v Savski koloniji prve dni tega meseca pokrilo s streho dva bloka v skupnem številu 102 stanovanj. Vsak blok stanovanj siane po 110 milijonov dinarjev. Vsega skupaj pa jih bodo na tem gradbišču postavili trinajst.

GORENJSKI SEJEM

V nedeljo 12. t. m. se je zaključil Gorenjski sejem, ki ga je obiskalo kakih 30 tisoč ljudi. Največje zanimanje so na tem sejmu vzbujali mali pletilni strojčki tvornice »Kovinar« iz Kranja, ki stanejo 16 tisoč din in so zelo pripravi za domačo rabo.

OTROSKA PARALIZA V SLOVENIJI

Do 12. t. m. je letos bilo v Sloveniji 51 primerov otroške paralize, in sicer: 4 v Celju, 4 v Gorici, 9 v Kočevju, 1 v Kopru, 14 v Ljubljani, 6 v Mariboru, 1 v Murski Soboti, 4 v Novem mestu, 4 v Ptuj in 1 v Trbovlju. V otroškem vrtcu v Strossmayerjevi ulici v Ljubljani je bil primer skupinskega obolenja otrok na paralizo. Tam so oboleli štirje otroci hkrati.

BOROVNICE ZA AFRIKO

Letos so v Zasavju izredno dobro obrodile borovnice, ki so tudi izredno debele, sočne in sladkorne. Kmetje jih sušijo, kmetijske zadruge pa posušene odkupujejo po 600 din za kg. Koprsko podjetje »Fruotusa« jih kupuje in stavlja v hladilnice, da jih bo pozimi prodajalo v Afriko.

MEDNARODNA RAZSTAVA RADIA IN TELEKOMUNIKACIJ

12. t. m. se je v Ljubljani zaključila III. mednarodna razstava radia in telekomunikacij, katere si je baje ogledalo 35.000 ljudi. Jugoslovanska podjetja so na tej razstavi sklenila za blizu 300 milijonov din kupčiji. Televizijski sprejemniki podjetja »Telekomunikacije« iz Ljubljane da so bili deležni velike pohvale.

GRADNJA STANOVANJ V BOSNI - HERCEGOVINI

Za gradnjo stanovanj v Bosni in Hercegovini bodo letos potrošili vsega skupaj 4 milijarde in 200 milijonov din. Največ bodo gradili v Sarajevu, to je 205 poslopjaj s 585 stanovanji, sledijo tuzlanski okraj s 632 stanovanji, mostarski s 315, zenjski s 270 in prijedorski s 280 stanovanji.

NOVI CIVILNOPRAVNI POSTOPEK

Zakonodajni organi so pripravili nov civilnopravni postopek, ki ga bo zvezna skupščina poslancev verjetno že letos vzel v razpravo in odobrila. V zvezi s

in diktaturi, pač pa po energičnih evolutivnih ukrepih, ki naj odpravijo nezaposlenost in kolikor mogoče dvignejo gospodarsko raven zapostavljenih družbenih slojev. Razvojno in postopoma, toda odločno in gotovo.

Ce združitev Saragatovih in Nennijevih socialistov postane dejstvo, in izgleda, da se to lahko zgodi v doglednem času, je padec sedanje vlade skoro gotov. Nastane vprašanje, ali bodo demokristjani pripravljeni na poizkus socialistično-demokristjanske vlade.

Zagrizenci se bodo takemu poizkusu seveda upirali. Toda med demokristjani je mnogo vplivnih osebnosti, ki se bodo za poizkus odkrito izrekle in ga zahtevale. Ne smemo pozabiti, da med te osebnosti lahko štejejo tudi samega predsednika republike, Gronchija. Obstoja pa tudi močni tokovi mladih demokristjanov, zlasti sindikalistov, ki že nekaj časa zahtevajo radikalno socialno gospodarsko politiko, ker so bolj prevzeti socialnega duha, nego pa strankarske politike in prestiža. V sedanji strankarski politiki gledajo le neko vrsto otoplega konservativizma bogatejših demokristjanskih pripadnikov in iskanje osebnega prestiža.

Komunisti že skušajo reagirati, in Longo grozi, da bodo komunisti pozvali socialistično bazo, naj se Nennijevemu in Saragatovemu dogovoru in nastopu upre. Toglatti sam pa je prošil za takojšen sprejem pri Nenniju.

Nenni pa izgleda, da je že nekaj časa o svojem koraku in o uri socializma tako prepričan, da ga komunisti verjetno ne bodo mogli zadržati. Njegove ostre in odločne kritike komunizma, kateremu očita, da nima demokratičnosti in da po zna samo strankarsko komunistično politiko, bi pričale, da je dobro razumel pomen zaključkov XX. kongresa boljševikov, ki so pokazali, da je komunizem nedemokratičen, da ne rečemo ravno nečloveški!

tem piše »Slovenski poročevalec« št. 189

od 12. t. m. med drugim tudi sledeče: »Sodišča so sicer imela na razpolago predpise za pravilno sojenje, ker so se imenovala po tako imenovanih pravnih pravilih, vendar pa je izredno važno, da delajo sodišča na podlagi pozitivne procedure. Po izjavi strokovnjakov so pri izdelavi zakonskega predloga stremeli za tem, da bi v tem postopku zagotovili državljanom cilm več pravic.«

NOVA DELA MAKEDONSKIH KNJIZEVNIKOV

Založba »Kultura« v Skoplju bo letos izdala 20 novih del domačih makedonskih pisateljev, in sicer romanov, pesmi ter esejskih in kritičnih spisov. Založba »Kultura« izda letos tudi antologijo sodobne makedonske pesmi.

RADIJSKI FESTIVAL NA CETINJU

Na Cetinju se je 13. t. m. zaključil štirivederni radijski festival narodnih pesmi. Vsega skupaj je na festivalu nastopilo 300 solistov in članov društev, gledalcev pa je bilo 8 tisoč. Festivala so se

GOSPODARSTVO

NEKAJ O ZIVINOREJJI. Da dobimo zdravo in dobro razvito živino, odvisi mnogo od tega, kako ravnamo s kravo v času brejsosti. V tem času ne smemo pokladati kravam preveč krme ali slabe krme, t. j. slame in slabega, debelega seno in celo kornuznega stebila. Tako hrana prenapolni želodec in pritiska na zardok v kravjem telesu. Navadno se tak zardok slabo razvija ali pa nam krava pred časom zvrže. Ako smo primorani pokladati slabše seno ali pa boljše slamo (v nobenem slučaju pa ne slabe slame, plesnivoga sena ali kornuznih stebel), bomo tako hrano pokladali v majhni količini ter krmljenje z močnimi hranitvi, kot so otrobi, oljnatne tropine, rumena kornuzna moka, pojačali. Najbolje pa je, če iz slabega sena in slame napravimo rezanico. Pripravimo jo tako: zrežemo seno in slamo skupaj ter ta zmesek poskrpimo z vodo, kateri lahko dodamo nekaj melase, ki dobro vpliva na prebavo. Poleg tega dodamo še žlico klajnega apna ali »Vigorola«. Pravilno je, če dajamo to mešanico z rezanico, ampak tudi ko krmitimo z navadnim senom. To pospeši v razvijajočem se telesu tvorbo kosti, kar je polovica zdravlja.

Omeniti moramo tudi, da je pokladanje klajnega apna ali »Vigorola« prepotrebno za vsako vrsto živine, zlasti za mlado in za mlečne krave. Vedeti moramo namreč, da krava čim več mleka nam daje, tem več hranilnih in rudniških snovi potrebuje. Če tako ne ravnamo z brejo kravo, se nam lahko zgodi, da krava pri storitvi ali še celo prej obelži vsled šibkosti kosti in organizma sploh. V času brejsosti se mora krava tudi primerno gibati na prostem. Tudi pretežno delo bi ji utegnilo škoditi. Brezdvomno je, da

Umor v Štarancanu

V soboto ponoči na 25. t. m. je huda in žalostna tragedija zadela družino zakoncev Humberta Blažiča in Alde Vižintin. Pozno v noč sta se mlada zakonca verjetno kaj sprla. Naenkrat je žena Alda popadla triletno hčerko, ki je spala v drugi sobi, skočila z njo skozi okno, sedla na motorno kolo in naglo stekla domov k svojim staršem v Dol. Tu je prisopihala vsa zmedena in kmalu padla v nezavest, ko je spregovorila samo te besede: »Rešila sem otroka!«

Družina je zaslužila nekaj hudega in

V znamenju resnice in časnikarske točnosti

Znano je, da zavzemajo Združene države Amerike in Sovjetska zveza vsaka povsem drugačno stališče kar zadeva spor glede Sueškega prekopa in da je sovjetski zunanji minister Sepilov na londonski konferenci ameriški predlog za rešitev spora gladko odbil. »Novi list« od preteklega tedna pa krivo poroča:

»V sporu, ki e nastal, posreduje tudi Amerika in Sovjetska zveza. Ti dve državi, znani dosej kot zakleti sovražniki, sta postali naenkrat v tem vprašanju zaveznicila«

Aldina sestra je z motorjem zdrvela naravnost v Štarancan, kjer pa je našla stanovanje zaprto Tisti hip je prihajal domov Humbertov oče, Aldin tast. Bil je verjetno nekoliko v rožah in je pel. Aldina sestra ga je nagovorila in povedala, kaj se godi. Skozi okno je dekle šlo v stanovanje in našlo Humberta v mlaki krvi mrtvega na tleh zaradi smrtnih ran, ki jih je dobil v grlo.

udeležili zastopniki mednarodnega glasbenega sveta pri UNESCO in zastopniki

radijskih postaj osmih evropskih držav, 15 postaj iz Evrope, Azije in Amerike pa je program snemalo za televizijo in radio.

DOBER IZVOZ STEKLARSKIH IZDELKOV

Steklarna »Boris Kidrič« v Sloveniji, ki zaposluje okoli 700 delavcev, bo letos izvozila za 80 odstotkov vseh svojih izdelkov, in sicer tudi v Anglijo, Svico, Ameriko in na Ciper. Verjetno pa tudi v Kanado.

TEKMOVANJE GLASBENIKOV V LJUBLJANI

Od 15. do 21. oktobra t. l. se bo vršilo v Ljubljani tekmovanje glasbenikov iz vse Jugoslavije.

NOVA POTNIŠKA LADJA

V Splitu so 12. t. m. izročili prometu novo potniško ladjo »Jugoslavija«, ki jo je ladjejedelnica »Split« zgradila za dubrovniško »Atlantsko plobovo« in ki je največja jugoslovanska potniška ladja.

bodo krave, s katerimi bomo ravnali po teh navodilih, z lahkoto prenesle porod, brez morebitnih posledic. Nekaj tednov pred storitvijo bomo tudi prenehali molsti, da ostane teletu v kravjem telesu več hrane. Navadno bomo to storili osem tednov prej. Le če je krava zelo mlečna, bomo to dobo nekaj skrajšali. Molsti bomo prenehali seveda postopoma. Če smo prej molzli trikrat dnevno, bomo pozneje za nekaj dni dvakrat, nato zopet za nekaj dni enkrat, potem še enkrat postopoma vsak drugi in tretji dan. Pri vsaki molznji je posebno važno, da čisto pomolzeemo, ker bi sicer nastalo vnetje vim. V slučaju, da opazimo, da ima krava preveč mleka, ji lahko pokladamo nekoliko slabšo krmo; nikakor pa ne smemo opustiti klajnega apna ali »Vigorola«. Z brejo kravo bomo tudi dobro ravnali, kar bo blagodejno vplivalo nanjo.

Važno je, da po storitvi, krave ne prepuščamo k biku vsej dva ali še boljše tri mesece. Mlade junice pa ne bomo prepuščali k biku pred dvajsetimi meseci starosti, ker bi sicer dosegli slabe uspehe, t. j. majhna in ničeva teleta.

AVTOTAKSI

Marko Kovačič

GORICA - VIA A. MANZONI 16 - TEL. 22-44

Se priporoča za prevoz potnikov po Goriškem in v Jugoslavijo

Se tisto moč so orožniki prišli v Dol po Aldo Vižintin in jo odpeljali, toda zaradi njenega obupnega živčnega in duševnega stanja je niso mogli zasilati, ampak so jo morali prepeljati v bolnico, kjer je pozneje, baje šele v ponedeljek zjutraj prišla nekoliko k sebi. Tedaj so jo nekoliko zaslišali in prepeljali v gorške zapore.

Ugiba se, da je Alda Vižintin v prepiru z možem mahala z nožem in svojo ga moža ubila. Morda pa ni imela namena ubiti, ampak se samo braniti.

Ona je verjetno kriva, da je prekoračila mejo obrambe in ne tudi, da je namenoma ubila. Razlika med eno in drugo krivdo je pa velika! Sicer pa ni še znano, kaj je Alda Vižintin izpovedala. Resnica je lahko tudi popolnoma drugačna!

Obžalujemo, da se je tak krvav in smuten dogodek pripetil v mladi slovenski družini, ki je, kakor vsi trdijo, nastala iz resnične ljubezni.

Ubežniki iz Jugoslavije

Dan za dnem prihaja iz Jugoslavije veliko število novih ubežnikov, ki prosijo za politično zatočišče v Italiji. V nedeljo jih je prišlo pet, v ponedeljek zopet pet, v torek pa trije. Na vsem goriško-videmskem obsejnem področju pa jih prihaja v Italijo povprečno baje po petnašt na dan!

Vse te nove begunce napotujejo sedaj v novo zbirališče v Cremoni, ker je videmsko že prenapolnjeno. Kar se pa pravice do zatočišča tiče, trdijo merodajni krogi, da je pristojna komisija postala sedaj manj stroga. Le redke slučaje približkov pregleduje bolj podrobno, tako tiste pa, katerim komisija zatočišče v Italiji ne dovoli, pošilja sedaj v posebno zbirališče nekam v srednjo ali južno Italijo, in sicer do nadaljnjih ukrepov.

Približniki iz Titovine opravčujejo svojo odločitev na različne načine. Fantje, ki jih je veliko število, pravijo, da ne marajo služiti vojakov pod režimom, ki jim je sovražen in katerega ves narod zaničuje, ker nima pod njim pravi nobenih pravic, niti drugih dobrot.

Družine, ki jih je tudi lepo število, zopet grajojo komunistični režim, ki da ne kaže prav nobenega smisla za dostojno človeško življenje, ker ne dovoljuje nobene svobode, in zaključujejo: »Raje, kot da ostanemo naši otroci brez duševne izobrazbe, gremo po svetu, ne le s trebihom za kruhom, ampak tudi, da rešimo duševne pogube sebe in svoje otroke.«

Lahko rečemo, da so vsi ti begunci tako zelo prežeti odpornega duha proti komunističnemu režimu, da jih nihče več ne pripravi za titovstvo. Skoro vsi pa ponavljajo tudi to, da bo verjetno meja v kratkem bolj zavarovana in zaprta, ker da Jugoslavija postaja popolna sovjetska satelitska.

Niti dihati ni moči...

Goriška javnost se vedno bolj zgraža zaradi okuženega zraka, ki ga morajo vdihavati ljudje, potem ko so v podgorški predmestni uvedli proizvodnjo »rayonax«. Smrad, ki zajema že vse mesto, je tako zelo zoprn, da ga je moči primerjati le z najostudnejšo greznico. Noč in dan morajo ljudje prenašati ta smrad, ki ne pusti niti počitvati!

V predmestni sami pa je že več delavcev zaradi tega zbolelo. In vendar ne izgleda, da bi se oblast za to okuženje zanimala in ga s primernim ukrepom preprečila.

Vsak mesecan ima pravico nastopiti, toda oblast je zato postavljena, da z ukrepom zaščiti vso skupnost ljudstva! Če se pes ponesnaži, so takoj tam občinski delavci, ki nesnažno odpravljajo Podgorska predmestna pa zastruplja zrak neverjetno hujše in nevarnejše, pa se nobena oblast ne zgame v zaščito higijene in zdravstva!...

SOVODNJE

G. Mirko Hmeljak je v svoji gostilni postavil lep televizor, ki nam zelo ugaja, ker nam nudi možnost opazovanja lepih, zlasti športnih dogodkov in nam ni treba hoditi v Gorico in s tem izgubljati čas. Vsa četesta zvečer bodo tekmar »Lascia o raddoppia« sledili lahko v Sovodnjah v gostilni Hmeljak!

SMRTNA KOSA

V četrtek 23. t. m. je po kratki boleznii preminula v štirinštridesetem letu starosti Marica Rijavec, postrežnica našega učiteljskega.

Pokojnica je bila zelo dobra in prijazna. Prestalim sorodnikom naše sožalje.

Izlet po Španiji

(Madriidsko pismo)

Tudi v Španiji so dijaki le zelo skromno preskrbljeni z denarnimi darovi. Izlet pa so drago zadevali in zato te povabilo prijaznega domačina kar vrže s tira. Stari Ford je imel prostora kar za štiri študentske zastojkarje.

Ob obronkih »peklenih prepado« Lojaj smo drveli, in gostoljubni Spanec nam je našel obilo strahu v kosti. Le redkocje poti, ki jo je imel, v načrtu. Granada na sredozemskem jugu Španije je gotovo najlepše špansko mesto in se z vso pravico ponaša, da je bila prestolnica mavsrijskih kraljev.

Naš gostitelj v resnici ni pretiraval, ko nam je pripovedoval o lepota in zanimivosti poti, ki jo je imel, v načrtu. Granada na sredozemskem jugu Španije je gotovo najlepše špansko mesto in se z vso pravico ponaša, da je bila prestolnica mavsrijskih kraljev.

Alhambra, prekrasna in razsežna kraljevska palača, zgrajena na enem izmed odročnih pogorja Sierra Nevada, je okamenelo čaščenje lepote. Stebraste galerije izredne elegancije z mavsrijskimi okoli in slikovitimi ornamentmi, z marmorjem pokrita dvorišča, vodnjaki, vrtovi, vse to so močvirne najplemenitejše vrste iz dragocenega marmorja in plemenitih kamnin. V resnici prava vizija sanjske slike iz pravljice Tisoč in ena noč. Prav nič manj omamljiv je pogled na čudovito svetlo bogastvo vrtov v Generaliji, letnem bivališču granadskih kraljev.

Pod nogami leži razprostrto mesto. Rdeče strehe svetlo žarijo iz temnega zelenja vrtov in zvoničnik cerkva se spenja v visoko konture z večnim snegom pokritih vrhov Sierra Nevada. V oči vidni kontrasti se razprostira pred nami ena izmed najbolj ljubkih španskih pokrajin.

Nedeljski obisk doma v Granadi, ki je najpomembnejši spomenik krščanskega stavbarstva, nam v čisti simboliki cerkvenega izročila odkriva čase pred štiri sto leti. Razkožje božje službe, čisto v srednjeveškem slogu, je bolj namenjeno zunanjim učinkom kot pa pobožnosti. Dostojanstveno in spoštljivo ločeno od ljudstva prihaja v cenke plemstva in duhovščina. Medtem ko se patriciji zbirajo v srednji ljudi cenke, ostaja ljudstvo, bolj kot gledalec kot pa udeleženec, v ozadju. Dragocena mašina oblačila, z zlato prepleteni oltarni prti, kelhi in monstrance, posute z dragocenimi dragulji, vse to močno učinkuje na gledalca.

Medtem ko se moderno mesto stiska ob gričku Alhambra, leži ob vznožju drugega hriba, Sacro Monte, Albalcín, najstarejši mestni del Granade. Ko smo prešli zadnje ostanke arabskega mesta ga obdaja, se znajdemo v uličnem labirintu hrupnega starega naselja z mavrskimi hišami, ki je naseljeno s cigani. Tudi po podzemnih jamah, ki so zaradi vremenskih sprememb nastale v konglomeratnih kamninah po vsem goličavju in ki so služile za časa državljanske vojne za strelske jame, so se vgnezdili cigani. Nekaj čunjev v kotu votline služijo za ležišče in dve skupaj sešiti vreči za vrata. V prahu ulice se igrajo otroci, bosi, zamazani, raztrgani, z razkuštranimi lasmi ali pa lenarijo po kotih in prasiojajo. Na vsakih deset korakov nas nadlegujejo.

Seveda smo se zanimali za dekleta. Pa dolgo časa nismo mogli uganiti, ali so dekleta lepa ali grda. Obraz jim je do čela in oči prikriti, ko se sramežljivo in z vso naglico smukajo mimo nas s tinajso (posodami za vodo) na glavi ali pa na ramenih. Kmalu pa smo uganili, da so to starejši, od dela, trpljenja in lakote iz-

mozgani obrabi. Lepoto prikrivajo, in to iz tehničnih razlogov.

Proti precej visoki vstopnini smo zvečer laško v veliki obilici občudovali plešne ciganke. V razsežni volibini, razkošni in udobni, okrašeni s pestrimi barvnimi trakovi, s skrbno pobarvanimi stenami, pokritimi s svetiljakičnimi bakrenimi in kosturnimi predmeti prisostvujemo zambri. To je značilna ciganska veselica. Mlade, divje lepe ciganke plešejo z demonskimi kretnjami ciganske pleše.

Kitare in mandoline vresejo, ognjeviti klci mladih ciganov spodbujajo plešalke, ki v svojih pestrobarvnih oblačilih izvajajo čudovite baletne umetninje. Cigani, ki izkoriščajo ugodno priložnost, nam pridno ponujajo vino po naravnost neznašljivo visokih cenah. Medtem pa pesalke mečejo vrtince po tujih gledalcih in spremljajo vsako našo kretnjo s strastnimi pogledi. Pri tem seveda pozabljajo na cene vina in naš gostitelj nas le s težavo spravi zopet v svoje vozilo. Menda smo v ciganski votlini popolnoma izpraznili žepe.

„Avstralske kobilice“

Ko je pred kratkim neka sovjetska trgovinska delegacija obiskala Avstralijo je nek član delegacije pri pogledu na kenguruja, ki ga je prvič videl v svojem življenju, dejal: »Čeprav je v Sovjetski zvezi vse ostalo mnogo boljše kakor tu, moram le priznati, da so avstralske kobilice znatno večje od naših!«

Od tu in tam

Izredno zdravega novince, ki je meril 2,07 m in tehtal 133 kg, so francoski vojaški zdravniki ovrgli. To zaradi tega, ker niso zanj našli zadostno velike uniforme in dovolj dolge postelje. Predpisi pa takih vzrokov nesposobnosti ne priznavajo, pa so mu napisali v zapisnik o zdravniškem pregledu, da ima »prešibke noge«.

Ameriško vojaško poveljstvo je poslalo na pregled 80.000 vojakov, ki pripadajo najrazličnejšim poklicem. Vojake so pregledovali psihologi. Pri preiskovanju inteligence posameznih kandidatov so ugotovili, da so najvišjo stopnjo razuma pokazali inženirji, kemiki, zdravniki in knjigovodje. Sele njim so sledili učitelji, pisatelji in juristi. Visoko povprečje so pokazali tehnični risarji, rokodelski mojstri in strojevodje. Tem sledijo policisti in šele daleč za njimi umetniki.

Rosemary Clooney, najboljša plačana pevka na svetu, se je udeležila neke do brodelne prireditve. Pri tem so jo prireditelji naprosili, naj bi za prisotne otroke zapela kratko enostavno otroško pesmico. Kapelnik ji je takoj izročil besedilo z notami. Pevko je obšla rdečica in le z veliko težavo je dejala: »Oprostite, prosim, na žalost ne znam čitati not! Vem samo to, kdaj je treba glas dvigniti in kdaj znižati.«

Italijanski modni umetnik Carlo Guenheimer ni nič kaj zadovoljen z Američankami. »Niso ženske kot se spodobijo,« se je pritoževal, »oblačijo samo udobna oblačila, da lahko prosto dvigajo roke in vozijo avtomobile. Vsaka pristna ženska pa si zaradi lepote rada nakopije tudi nevedčnosti. Najboljši primer je Gina Lollobrigida. Nekoč se je polne tri dni

Mars pred nami

Med vsemi planeti je Mars doslej najbolj spodbujal človeško fantazijo. Od tistih časov dalje, ko je italijanski astronom Schiaparelli domneval, da je odkril na površini planeta urejen ustroj prekopov, ni več utihnilo zanimanje za »rdečo zvezdico«.

Dne 10. septembra se bo Mars približal naši zemlji na 56,5 milijonov kilometrov in se bo tako predstavil radovednim znanstvenikom na oddaljenost, ki ni bila tako ugodna že 32 let. Znanstveniki se zato pridno pripravljajo na »napade«.

Ze leta 1954 so napravili kakih 10.000 fotografirskih posnetkov Marsa, med temi 1000 barvnih. Na nov orjaški teleskop zvezdah na Mount Palomar v Združenih državah so priključili radiometre, s katerimi so izmerili temperaturo na površini planeta. V planetovi bližini ravnika so takrat ugotovili temperaturo 30 stopinj C.

»Mars je s premerom 6780 kilometrov za polovico manjši od naše zemlje. Ugotovili so, da ga obdaja ozračje, vendar je gostota tako neznatna, da bi ljudje in živali zemeljske konstrukcije na planetu ne mogli živeti. Smatrajo pa, da so bili življenjski pogoji pred milijoni let ugodnejši. Tudi vode ni na današnjem Marsu. Značilni za Mars sta beli čepici na obeh tečajih, ki ju sestavlja sneg ali led in strahoviti orkani prahu. Znanstveniki bodo spet zanimali Marsovi prekopji. Ti se križajo med seboj, so večkrat dolgi do 1000 km in premočrtni.«

Ameriški astronom Percival Lowell sodi, da so ti prekopji delo človeških rok. Ljudje naj bi jih bili izkopali takrat, ko je bilo na obeh tečajih še dovolj vode na razpolago in so prekope Marsovcu uporabljali za namakanje.

Gospodična s koralno pobarvanimi ustnicami, z okovanimi rokami na volanu je hitela neobremenjena s svetovno vestjo v rdečem avtomobilu po barkovljenjskem drevoredu proti smaragdno zelenemu morju, kjer so jo pričakovali prijatelji.

Starček je prešteval kup listkov, s katerimi že leta in leta pohaja na vogal ulice pred postajo in ponuja loterijsko srečo drugim, ker je sam ne potrebuje.

Fantiček Peppino je ležal na osamljenem pomolu, ves bronast od sonca, z obnošeno čepico na obrazu, in spal; sanjal je o ocvrtih sardoni in o Američanki, ki mu je dala pet sto lir napitnine, medtem ko je sama prenašala kovček.

V romu premovalnika so se drenjali ruderji, počrneli in razbeljeni od strašne vročine. Z zadnjimi napori so lovili poslednje požirke ogljikovega dvokisa in se sedeli z zadnjo mislijo na dom v vodno mlakuzo.

V kmečki hiši je sedel na poapnjeni steni z zlatis mozaičkom prevlečeni pajek; mlado deklo, ki ga je opazilo, je rahlo zaspevalo: »Pajk pod večer nosi srečo za našo hčer!« S povešenimi vekami se je deklo prekrizalo.

Tipkarica, nežna blondinka, je pisala med pustimi trgovskimi pismi skrivoma postovilno pismo nezvestemu ljubimcu. Njeni urni prsti so drhteli od udarcev, in poredni žarek pozno popoldanskega sonca se je igral z njenimi solzami.

Iz modrega pristanišča je drsel velik, potrpežljiv prekomornik, natovoren z upanji, strahom pred bodočnostjo, s sanjami o sreči. Strojnik se je ustavljal z mislijo pri svoji oboleli ženi, mornar pa so se življali veselo popevke, na krovu pa so se drenjali množice beguncev in s solznimi očmi objemale hribovje svoje nesrečne domovine. Nenehno se je penilo belo, slikajoče valovje ob ladijskem rilcu.

Zena s solzami v očeh se je srečna smehljala; sobo okrog nje je bila oblit škrlatnega rdečica, kot bi bila s krvjo prebarvana od zahajajočega sonca; ob njeni strani je kričalo n se drlo majčkono pordečelo bitje: mladi materi je bila to godba nebes.

Starček je počival na goli postelji bolnišnice; nidesar več ni vedel o življenju tam zračaj ob sončnem zahodu, nidesar o vrtincah, o metuljih in broščah, o mladini, ki skače pod košatimi drevesi; umrl je sam in pozabljen sinoči ob 17.30...

In kaj si počejala ti; kje si se ti potegaj?

A. K.

Resnične predrznosti - predrzne resnice

Podedovanost je nekaj, v kar verujemo, če se nam je slučajno rodil inteligentni otrok.

Veseli se ni nadomestek za ljubezen, vendar marsikateri ljubezen lahko nadomesti veselje.

Ce vzgajate doraščajočega fanta, boste ustvarili osebnost. Ce vzgajate doraščajočo deklo, ste ustvarili novo družino.

Politiški so navadni možje z nenavadnim pohlepom po veljavnosti.

Zakon dovoljuje možu pravico, da odpre njena pisma, ne daje pa mu tudi rožgama.

Mnogo je na svetu stvari, ki so važnejše od denarja. Edina pogreška pri tem je, da človek potrebuje denar, da si jih nabavi.

Dve vrsti egoistov je na svetu: vrsta tistih, ki to priznavajo, in vsi ostali zemeljski prebivalci.

Zadovoljnej je tisti, ki se tako obnaša, kakor da bi bil zadovoljen z življenjem.

POD ČRTO

Puščavski zdravnik

Doktor John Irving je bil državni uradnik. Njegova zdravniška dolžnost je obsegala vso neizmerno zahodnoavstralsko puščavo. Da bi mu oblasti omogočile izvrševanje teže službe, so mu poleg avtomobila stavile na razpolago tudi majhno dvosedesno letalo. Zdravnik je bil izurjen pilot. Irving pa je imel na svojem stalnem mestu tudi še radijski oddajnik in sprejemnik. Tudi policijske postaje in vedje farme so na tem predelu Avstralije opremljene z radijskimi oddajniki in sprejemniki. Le na ta način je mogoča vsaj zasilna zdravniška služba v tej razsežni puščavi.

Irvingovo letalo je kročilo nad farmo starega Gilwortha, od koder so ga klicali na pomoč. Gilworth naj bi bil nezavesten s 40 stopinjami Celzija obležal na postelji. Z majhnimi poskoki je letalo pristalo na pešeni ravnici. Irving se je napotil proti hiši. Zive duše ni bilo nikjer. Verjetno so bili vsi zaposleni s striženjem ovac nekje na obsežnih pašnikih.

V polmraku prve sobe je ležal na divanu možakar. Oči je imel zaprte, na levi rami mu je ticala zasilna in krvava obveza. Ni se zganil. Zdravnik ga je naravno potrepal po zdravi rami in dejal: »Sem zdravnik. Ali ste bolni, ranjeni? Kje je Gilworth?«

V naslednjem trenutku je možakar planil pokonci, naperil svoj revolver v čelo zdravniku in zadrženo zavpil: »Gilworth vas več ne potrebuje, leži za hišo z luknjo v glavi. Jaz vas potrebujem. Ali me poznate?«

Doktor Irving niti trenil ni s tepalni-

cam, hladno je motril revolversko odprtino in dejal: »Bral sem, da je Anglež Pat Darwell pobegnil iz kaznilnice v Pennwaju. Vaša slika v listu je kar resnična. Zakaj ste ustrelili Gilwortha?«

»Stari mi je bil na poti. Nimam kaj izgubiti. Z Gilworthovim oddajnikom sem vas poklical, ker imate letalo. Zasledovalce sem prehitel; pobegnil sem s korjem policijskega nadzornika Solma, ki je najboljši dirkač v deželi. Vendar bom čez dobro uro tu. In do tega časa moram biti že daleč. Z letalom me morate potegniti kakih tri sto milj od tu. Vam bom že povedal, kje me morate odložiti. Zaenkrat bova letela proti vzhodu.«

»In če tega ne naredim?«

V Darwellovih očeh je zabiskalo, nekoliko je dvignil revolver in pomeril z njim naravnost med oboje zdravniških oči. Irving je spoznal, da je zločinec odločen za najhuješe. »Dobro,« je dejal, »odletela bova... Kaj je z vašo ramo?«

»V njej tiči krogla. Solm mi jo je zarila.«

»Boli?«

»Pekleno.«

»Krogla lahko povzroči zastrupljenje krvi. Pokažite ramo!«

Možakar je stopil korak nazaj. »Ne dotikajte se me!«

Irving je skomignil z rameni. »Ce ne dovolite, da vam pomagam...«

»Vi bi mi radi pomagali? Dobro, pa mi pomagajte! Ali opozarjam vas, če boste počeli količeta sumljivega, vam poženem kroglo v glavo.«

Zdravnik je prikalil. Iz svoje torbe je potegnil nekaj instrumentov, prižgal spiritični in prišel stitilizirati pinceto. Nato je temeljito izpral odprto rano.

»Slabo izgleda, kaj?« je spraševal Darwell.

»Lahko bi bilo boljše.« Medtem ko je

možakar pritiskal revolver v zdravnikov bok, je Irving iskal kroglo v rani. Darwell je kričal od bolečin, pinceta mu je povzročala strahovite muke.

»Ce ne morete prenašati bolečine, vam bom dal injekcijo,« je dejal zdravnik. »Tudi neprimerno laže delam, če ste mirni.«

Morhice je zdravnika nezaupno pogledal, vendar ga je zdravnikov mirni izraz pomiril; pristal je na injekcijo. Zavedel se je, da ima pred seboj še zelo težke ure in zato ne bi rad oslabil.

Dr. Irving je iz torbe potegnil majhno steklenico, napolnil iz nje brizgalico in porinil iglo globoko v morhicevo nadlahti. Dve minuti je še počakal, nato pa se je zopet lotil krogel. S spretnim posegom jo je potegnil iz rane, ponovno očistil rano in jo zašil. Darwellu je kapal pot v debelih kapljicah s čela, stiskal je zobe, glasu pa ni dal nobenega iz sebe. Sele ko je bila operacija gotova, je grozeče spraševal: »Kaj ste mi vbrizgnili? Nobene odajave nisem občutil.«

Dr. Irving ga je ostro pogledal: »Saj tudi niste mogli ničesar občutiti, tako injekcija ne pomiri bolečine.«

»Kaj ste mi vbrizgnili?«

»O, nič posebnega, samo malo črnih koz.«

Obraz zločincev je spreminjal vse barve, zdravnik pa je hladno nadaljeval: »Ce vam v teku dveh ur ne dam zaščitne injekcije, boste izdihili v strašnih bolečinah. To je najstrašnejša smrt, ki jo pozna zdravniška veda. V polmru tu rami sva v bolnišnici v Marshtownu. Tam vas bom takoj cepil, ker s seboj seveda zaščitnega serumu nimam.«

»In policija?« je spraševal Darwell.

»Seveda se boste nato vrnili v zapor. Koliko imate še odsedeti?«

»Štiri leta.«

V ZRCALU MINUTE

Včeraj ob 17.32 so se med drugim dogajale tudi takele stvari:

Zabrnel je električni zvonec. Volčjak je visoko zategnil svoj glas. Zena je odložila krpanje nogavice, vstala in odšla k vhodnim vratom svojega skromnega stanovanja. Dospelo je pismo sina iz daljne puščavske železnice, ki je govorilo o šterlinah in o povratku.

Pernato seme osata je vetriček pozibaval na površini vijoličastega alpskega jezera. Nihče ga ni občudoval v njegovi samotni lepoti.

Rjavkastorumeni tišino afriške pokrajine je pretregalo zariplo lajanje strojin. Mladi fantje v raztrganih cunjah so prisluhnili hripavim, kratkim poveljem: »Vojaki s čeladami na glavah so umirali. Na posušenih ustih je ležala molitev ali kletev.«

Samotna angleška »garden-party« je kramljala pod belorodečo sotorno streho o svetovni krizi in se razburjala nad Naserjem. Osiveli lord je pri tem zamisljeno lovil v svoj monokel zadnje sončne žarke.

Utrujen delavec se je sklanjal nad strojnico; očilje njegovih golih rok je bilo nabrekli, stisnjenih ustnic so mu misli uhajale na kopico otrok, ki je potrebn obutka in oblačil za šolo v prihodnjem mesecu.

Gospodična s koralno pobarvanimi ustnicami, z okovanimi rokami na volanu je hitela neobremenjena s svetovno vestjo v rdečem avtomobilu po barkovljenjskem drevoredu proti smaragdno zelenemu morju, kjer so jo pričakovali prijatelji.

Starček je prešteval kup listkov, s katerimi že leta in leta pohaja na vogal ulice pred postajo in ponuja loterijsko srečo drugim, ker je sam ne potrebuje.

Fantiček Peppino je ležal na osamljenem pomolu, ves bronast od sonca, z obnošeno čepico na obrazu, in spal; sanjal je o ocvrtih sardoni in o Američanki, ki mu je dala pet sto lir napitnine, medtem ko je sama prenašala kovček.

V romu premovalnika so se drenjali ruderji, počrneli in razbeljeni od strašne vročine. Z zadnjimi napori so lovili poslednje požirke ogljikovega dvokisa in se sedeli z zadnjo mislijo na dom v vodno mlakuzo.

V kmečki hiši je sedel na poapnjeni steni z zlatis mozaičkom prevlečeni pajek; mlado deklo, ki ga je opazilo, je rahlo zaspevalo: »Pajk pod večer nosi srečo za našo hčer!« S povešenimi vekami se je deklo prekrizalo.

Tipkarica, nežna blondinka, je pisala med pustimi trgovskimi pismi skrivoma postovilno pismo nezvestemu ljubimcu. Njeni urni prsti so drhteli od udarcev, in poredni žarek pozno popoldanskega sonca se je igral z njenimi solzami.

Iz modrega pristanišča je drsel velik, potrpežljiv prekomornik, natovoren z upanji, strahom pred bodočnostjo, s sanjami o sreči. Strojnik se je ustavljal z mislijo pri svoji oboleli ženi, mornar pa so se življali veselo popevke, na krovu pa so se drenjali množice beguncev in s solznimi očmi objemale hribovje svoje nesrečne domovine. Nenehno se je penilo belo, slikajoče valovje ob ladijskem rilcu.

Zena s solzami v očeh se je srečna smehljala; sobo okrog nje je bila oblit škrlatnega rdečica, kot bi bila s krvjo prebarvana od zahajajočega sonca; ob njeni strani je kričalo n se drlo majčkono pordečelo bitje: mladi materi je bila to godba nebes.

Starček je počival na goli postelji bolnišnice; nidesar več ni vedel o življenju tam zračaj ob sončnem zahodu, nidesar o vrtincah, o metuljih in broščah, o mladini, ki skače pod košatimi drevesi; umrl je sam in pozabljen sinoči ob 17.30...

In kaj si počejala ti; kje si se ti potegaj?

A. K.

Resnične predrznosti - predrzne resnice

Podedovanost je nekaj, v kar verujemo, če se nam je slučajno rodil inteligentni otrok.

Veseli se ni nadomestek za ljubezen, vendar marsikateri ljubezen lahko nadomesti veselje.

Ce vzgajate doraščajočega fanta, boste ustvarili osebnost. Ce vzgajate doraščajočo deklo, ste ustvarili novo družino.

Politiški so navadni možje z nenavadnim pohlepom po veljavnosti.

Zakon dovoljuje možu pravico, da odpre njena pisma, ne daje pa mu tudi rožgama.

Mnogo je na svetu stvari, ki so važnejše od denarja. Edina pogreška pri tem je, da človek potrebuje denar, da si jih nabavi.

Dve vrsti egoistov je na svetu: vrsta tistih, ki to priznavajo, in vsi ostali zemeljski prebivalci.

Zadovoljnej je tisti, ki se tako obnaša, kakor da bi bil zadovoljen z življenjem.

Groharja, Jakopiča, Jame in Strnena, ki so si časovni in smerni sovrstniki, sta vzorno priredila in opremlila ravnatelj Umetniške galerije, dr. Dobida in prof. Kržišnik.

Ti štirje slikarji so se ob začetku sedanjega stoletja preko Monakovega in tam delujočega rojaka Azbete usmerili proti novemu slikarstvu in že kmalu našli svoje lastne, posebne oblike, k ohlapnejšemu slikarstvu, k čistim barvam, k svetlobi in neposredni nasledbi prirode.

Pri Groharju najde slovenska pokrajina a uporabljenimi sredstvi, včasih tudi pod vplivom Segantinija lirčni izraz. Jama slika bleščeče in jasno grajene pokrajine. Strnen vada nad velikimi in velikopoteznimi figurami. Monakovo je takrat še izžarevalo velike sile, in stiki s francoskim impresionizmom so bili za te slikarje največkrat le sporadični in posredne prirode.

Velika osebnost teh slovenskih slikarjev na razstavi pa se imenuje Rihard Jakopič. V tematski in predstavi je vsestransko plodovit, in v prostem, ohlapnem slikarstvu izžareva že v samem začetku globok in silen blesk, ki zveni kot gorečnost slovenske pesni. To so priznali že leta 1904 pri razstavi Mjethke na Dunaju. Podoba kot walkholnika iz leta 1901, podoba gospe Medvedove, Tivoli, zima, Križanke, slepec ali svečano odmaknjen slike cvetja, ki na zažuden način preusvajajo marsikaj tistega, kar je nastalo kasneje in so pri impresionističnem predvajanju polne ekspressive sile.

V umetniškem življenju Slovenije se budi močno, živirne sile, ki bi jih zaradi političnih resentimentov ne smeli zanikati. Izgradnja in podjetojnost Moderne galerije v Ljubljani zasluži visoko priznanje. Umetnostne sile srca prebtja jo še vedno odrevenele meje.

Zakonitost generalnega komisariata in pravna veljavnost njegovih odlokov

Odvetnik Enzo Volli, asistent tržaške univerze in sodnik-naměstnik pri sodnem sodišču v Trstu, je objavil v pravni reviji »Foro Padano« vrsto razprav o pravnih negotovostih v Trstu, o zakonodajni zmudi in o zmudi oblasti ter o učinkovitosti in moči londonskega sporazuma. Sledeč naznanju, da je imenovanje generalnega komisariata po italijanskih zakonih nezakonito, je kot nadomestni sodnik pri sodnem sodišču osporaval pravno moč od generalnega komisariata izdanih odlokov in tako tudi zakonitost odloka od 8. avgusta 1956, št. 270, s katerim je bila pristojnost upravnega sodišča zvišana od 10.000, odnosno od 2000 lir na 25.000 in na 10.000 lir. Zato je v svojem sklepu postavil vprašanje konstitucionalne zakonitosti odloka predsednika republike od 27. oktobra 1954, s katerim je bil imenovan generalni komisar za Tržaško ozemlje in mu je bila podeljena zakonodajna oblast ter imenovanega odloka generalnega komisariata od 8. avgusta 1956, št. 270 v zvezi s št. 97, 70, 76, 80 italijanske ustave. Odredil je, da se spisi predložijo Ustavnemu sodnemu dvoru v Rimu, da o vprašanju razsodi.

Stvar je ogromne važnosti za pravni položaj Tržaškega ozemlja in za njegovo upravno organizacijo.

Tržaški občinski svet

Pravijo, da bo danes, v petek 31. avgusta, sklican tržaški občinski svet in s tem se bo pričelo zopet gibanje politično kolo v našem mestu. Čudna pa bo ta prva seja po izvolitvi obč. odbora in župana, ki se ne bo mogel odbor predstaviti občinskemu svetu v svojih novih položajih, ker niso še bile posamezne funkcije določene in zasedene. Med socialnimi demokrati in demokristjani je še vedno nesoglasje glede podžupanskega mesta, ki ga je doslej imel ing. Raimondo Visintin, asesor za javna dela. Socialdemokrati pravijo, da so jim bili demokristjani podžupansko mesto obljubili, sedaj pa, da se izmikajo.

Občinski svet se bo moral baviti na eni strani s pritožbo independentistov proti odklonitvi njihove liste. Sprejem independentističnega utoka pomeni neveljavnost vseh občinskih volitev v tržaški občini in razpis novih volitev. V tem kratkem poročilu se ne moremo pečati z vprašanjem, ali je pritožba pravno utemeljena ali ne. O tem bo sklepal občinski svet. Eno pa je gotovo, da so nove volitve občinstvu odvratne in da so spojene z ogromnimi stroški. Če pa so upravne oblasti in volilne komisije napraviteljke krivice independentistom, je naravno, da se mora ta krivica popraviti, ne glede na govornice, ki so se po mestu v zvezi z independentistično listo širile.

IZ NABREŽINE

Pretekli petek je bila druga seja devinsko-nabrežinskega občinskega sveta. Po otvoritvi se je župan preselil na redni dnevni red, ki je bil naslednji:

- 1) Rekurz glede volitev,
- 2) volitev volilne komisije,
- 3) občinski davek.

Svetovalec Drago Legiša je kot pred-

Iz življenja ljudskih demokratič

Praski tehnik »Dikobrač« prinaša izvešček iz osebnih spisov knjigovodje Barvinek. Temu osebnemu listu pravijo v Titovi Jugoslaviji karakterskiška. Karakteristika se nanaša na nekoga Barvinekovega stanovskega tovarša. Med drugim pravi karakteristika tudi tole:

»Je izjavil, da govori angleški.« (Na predavanju o politični literaturi.)

»Med razpravo o reorganizaciji petletke je dvakrat razdražljivo zakasil.« (Informacija tov. Pizala.)

»Izzivalno pozdravlja ob vstopu v urad. Dobro jutro!«, namesto s partijskim pozdravom »Živjo delo!«. (Informacija tov. Srdečna.)

»Na prijateljskem večeru osebja podjetja je popil šest decilitrov vina in se izrekel pomisleke, da bo uspela sovjetska ekspedicija na Mars.« (Informacija tov. Pizala.)

»Je telefoniral neznanici in pri tem dejal: Poljubljam roko!« (Informacija tov. Pizala.)

»Izzivalno se je izrazil, da niti pes zaston ne miga z repom.« (Informacija tov. Pizala.)

»Dejal je, da je osebni oddelek podjetja odveč, kot golša na vratu in je izrazil dvome o globinah Kaspiskega jezera, ki so jih ugotovili sovjetski znanstveniki.« (Informacija tov. Srdečna.)

Izgleda, da je vnuk dobrega vojak Svejke knjigovodja in da se piše Barvinek.

sednik komisije, ki je bila imenovana zato, da ugotovi dejansko stanje voliš št. 2 in 8, na katerih so se dogajale nepravilnosti, pojasnilo delo te komisije. Ker so te napake šle na račun italijanske liste, je pradedeta stranka vložila rekurz in tako je preiskovalna komisija morala zadevo razjasniti.

Pod nadzorstvom podprefekta dr. Macchiole je bilo izvršeno ponovno štetje glasovnic voliš št. 2 in 8. Iz tega je nastala značilna sprememba, ki je pokazala, da sta svetovalec Cadi in Vecchiet v resnici dobila manj glasov kot jima je prvotno prisodila volilna komisija omenjenih dveh voliš. Spridlo tega je svetovalec Legiša predlagal občinskemu svetu, da svetovalec Cadija in Vecchiet nadomesti nova svetovalec Pietro Bonomo in Giovanni Casella, ki sta v resnici dobile več glasov kot prva dva. Občinski svet je predlog soglasno sprejel, italijanska svetovalec sta pripomnila, da bosta ponovno vložila rekurz.

Po končani debati je župan sejo zaključil in ponovno sklical občinski svet za petek 31. t. m.

Novi župan v Nabrežini

Po poldrugomesecnem odlašanju se je prefektura v Trstu končno odločila ter zapisala novozvoljenega župana za občino Devin-Nabrežina. Gospod Dušan Furlan iz Sempolaja je preteklo soboto

25. t. m. položil župansko prisego v roke podprefekta dr. Macchiole ter je s tem dosegel zadnjo odobritev in je končno lahko prišel s svojim delovanjem. S tem oktom je novi občinski odbor dejansko prevzel občinsko upravo.

Faruk v Trstu

Bivši egiptski kralj Faruk je prišel v nedeljo 26. t. m. v Trst in je obšel v hotelu Excelsior, kjer je najel v IV. nadstropju več sob za sebe in svoje spremljevalke in spremljevalce. Faruk je bil že od nekdaj nasprotnik fotografir. Ker je pred več leti prišel v Svico in ga je kolporter nekega lista hotel fotografirati in fotografiral, mu je Faruk strgal film. Ker je svičarska policija intervenirala v prilog fotografir, je Faruk v mesta zapustil Svico in odšel.

Tudi v Trstu se izogiba časnikarjem in fotografom. Hodil po mestu tako, da se ne da tako lahko spoznati. Hoče mir pred kolporterji in časnikarji.

Trst s svojimi naravnimi lepotami in s svojo obdobjem vredno lego, ki ji kraška planota od Sv. Križa do Bazovice vtisne pečat svetovne zanimivosti, je kot ustvarjen, da privlači in očara še tako razvajene turiste kot je bivši kralj Faruk. Turizem mora postati za Trst pomemben vir dohodkov. Zato je vsak turist Trstu dobrodošel in tako tudi potomci egiptskih faraonov.

Slovenske počitniške kolonije

Letos je letovalo v slovenskih počitniških kolonijah, v hribih in na morju, skoraj 700 slovenskih soljarjev v dveh izmenah.

Tako jih je letovalo v Devinu v koloniji SDD 160, v Forni di Sopra pod okriljem občine Devin-Nabrežina nekaj nad 100, v Paulanu in na Repentabru, v kolonijah Slokada in Slov. Vincencijeve konference ostalih 400 otrok. Za našo slovensko mladino, ki je tako potrebna pomoči, ki je želja svežega in prostega zraka, ki ga v domačih prostorih in med šolskim letom ne more uživati, je vsekar razveseljuje skrb, ki jo polagajo namjo slovenske dobrodelne organizacije.

Velika zasluga gre tudi slovenskemu obč. svetovalecu dr. J. Agnelettu za posredovanje pri prizadevanju, ker je tako tudi letos omogočil prav prijetne počitnice v gorskih in obmorskih krajih naši mladini.

Trdno verujemo, da bomo Slovenci tudi prihodnje leto deležni podpore iz javnih skladov še v mnogo večji meri in v bolj pravičnem sorazmerju z italijanskimi dobrodelnimi organizacijami, da bodo lahko deležni prepotrebne letovanja tudi tisti slovenski soljarji, ki so ga bili letos iz enega ali drugega razloga ali zaradi pomanjkanja mest prikrajšani.

Tudi letos, kot že vsako leto, odkar obstaja SDD, je 160 naših soljarjev letovalo v prekrasnih devinskih kolonijah.

Skrbno vodstvo je v prvi izmeni prevzela gospa ravnateljica Skokova, v drugi pa rav. gđ. Zupanova. Ob strani sta jima bile pridne in vestne mlade slovenske učiteljice in dobro izurjene osebe. Gđ. učiteljica in sedaj tudi diplomirana bolničarka Imelda Zerjavova od Sv. Ivana se je odlično uveljavila in s prirojenostjo skrbela za zdravje naših mladih letoviščarjev.

Preteklo nedeljo so nas mlade prebivalke naše devinske kolonije kar premetile z lepo igrice, deklamacijami in angleškim petjem.

Pred odhodom iz prelepega kraljestva Lepe Vide so dale duška svojemu veselju tudi z rajanjem. Videti je bilo, da imajo tudi naši najmlajši skratki, mageljčki, raznolike cvetice in rdeče kapice smisla za nespoje na odrskih deskah, če jih vodijo poštvalne učiteljske roke. Ravnateljica gđ. Zupanovi, gđ. Urdhovi, ki je z živo besedo tako lepo tolmačila občinstvu bistvene točke te lepe prireditve slovenske mladosti, in tudi vsem ostalim, ki so kakorkoli sodelovali pri postavitvi odra ali drugeče, gre upravičeno zavest, da so res nekaj storili za našo nadobudno slovensko mladino. Stevilni starši in lepo število prijateljev mladine, ki so v nedeljo prišli na to prireditev nepričljene veselja in vedrine, so otipljivo dokazali s tem, da so napolnili prostorno dvorišče devinske šole, kako jim je pri srcu naš naraščaj.

Med dolgim, trudopolnim šolskim delom se bodo prav gotovo čestokrat spomnile na kopanje v kristalno čisti vodi, na rajanje ob obali, na sprehode med ciklamami in plitjim petjem v gozdu, na zdrav in prepotrben počitek ob čistem

morskem zraku, luninem svitu in žarečimi zvezdami. — Res lepo je bilo, zato pridno na delo med šolskim letom, da bo prihodnje leto še lepše!

Prijetelju slovenske mladine, našemu neumornemu in zaslužnemu občinskemu svetovalecu dr. J. Agnelettu, gre zasluga, da je tudi letos naša mladina prebila toliko lepih uric ob sinjem Jadranu. Saj je neštetokrat posredoval pri oblaščah, da se enkrat začno podpirati taudi naša dobrodelne organizacije iz skladov drž. socialnega skrbstva.

Vodstvu SDD s predsednikom prof. dr. R. J. Marcem od Sv. Ivana na čelu gre vsa čast za njih prizadevanje; g. blagajniku Ignacu Marcu pa vse priznanje za dnevno nesebično skrb. Tako s pridnostjo, trudom in požrtvovalnostjo se žanjejo vedno večji in trajnejši uspehi tudi na poprišču slovenske dobrodelnosti. Upamo, da bomo imeli prihodnje leto pod okriljem SDD tudi prepotrebno gorsko kolonijo, kjer si bo naša mladina v svežem alpskem zraku utrjevala telo in bistrila duha.

M. U.

TRŽAŠKI PREPIHI

„Demokracija“ proti Alžircem

Ze prva številka z novo prevleko desalbnizacije, ki si jo je nadelo komunistično »Delo«, potrjuje staro pravilo, da lista sicer spreminja barvo, ne pa tudi svoje narave. Pod naslovom »DEMOKRACIJA proti Alžircem« se preobleceni stalnovci zopet pritožujejo nad »8 članki proti komunizmu« DEMOKRACIJE v eni številki, in kakor v svoji slavni stalinski erik, tako tudi sedaj brskajo in se potijo po teh člankih pisunski kuhiji, njihove resnične vsebine pa ne morejo zanikati. Stara navada pa je železna srajca, zato so spet segli po potvorbah.

Ni jim prav, da so francoske oblasti tako v Alžiru, kakor v Maroku ugotovile dvojno igrro francoskih komunistov, ki v Franciji hujskajo vojake na upor proti ukazom zakonite vlade in zahtevajo mir v Severni Afriki, tam v prekomorju pa njihovi agenti oskrbujejo upornike z orožjem, s katerim pobijajo svoje lastne vojake. Tega pa ne počenjajo zato, da bi Alžircem pripomogli do osvobodjenja, pač pa zato, da bi se po preizkušnih receptih vseh sovjetskih podložniških držav polastili sami oblasti in tako postavili Alžirce z deža pod kap. »Samostojno in svobodno življenje imenuje »Delo« vsa tista grozodejstva, ki jih je pod Stalinovim vodstvom preživljala in jih še danes prenaša vsa zaslužna Vzhodna Evropa pod jarmom Stalinovih dedičev.

Ta grozodejstva je odkril, v kolikor zadevajo zgrajene komuniste, sam sedanjji poglavar svetovnega komunizma, Hruščev, ostala grozodejstva je v neznatnih odlomkih odkril in jih odkriva svobodni tisk v veliko jezo komunističnih revolucionarnih dobičkarjev.

Prav zato, ker »Demokracija« po svo-

Slavko Uršič kliče

Današnji dan je tudi samo eden izmed številnih, žalostnih, črnih dni tragične slovenske zgodovinske preteklosti, ko se na stotisoče slovenskih družin z žalostjo, grenkobo in nedopovedljivo srarnoto v srcu spominja sto in sto tisočev žrtcev svojcev fašistične, nacistične, v najobilnejšem obsegu pa komunistične diktature. Vse dokler so morale, požigale, uničevale tuje razbojniške tolpe slovenska življenja in premoženja, so to ostajali žalostni spomini turške krvočnosti. Nikdar v zgodovini slovenskega naroda pa rodni bratje niso prelivali svoje lastne krvi. Ta grozodejstva je šele darovala našemu narodu »prosvetljenas doba. To nezasišano srarnoto so posvetili na naših tleh sodobni komunistični Huni.

Slovenski narod na svobodnih tleh bi moral vsem tem nepreštetim žrtvam komunističnih bratarmornih orgij posvetiti en dan v letu v spomin nedolžnih žrtcev aziatske, stalinske krvočnosti. Pa tudi v spomin tistim zasleplencem, ki še vedno verujejo, da bi nam mogli zagovorniki in soudeleženci takih zločinov postreči s kakršno koli pridobitvijo, ki

bi bila vredna človeškega dostojanstva. Kdor kolje in mori, požiga in uničuje, največkrat iz nizkotnih instinktov in slepega maščevanja, ta ne more brisati solza nesrečni materi, ne more nuditi pomoči in tolažbe svojemu bližnjemu, sploh ni sposoben dejanj dobrega, plemenitega človeka. Da je temu tako, nam je odkril Hruščev, so nam potrdili tanki proti delavstvu v Poznanju in nam vsako uro sprti pričajo bežeče množice mladine, mater in otrok iz vseh komunističnih rajev.

Kakor sto tisoč slovenskih družin, tako se demokratični Slovenci spominjamo danes žrtve prvega urednika »Demokracije«, Slavka Uršiča. Proti njegovi besedi druhal ni naša beseda, da bi zanikala resnico tudi v tem primeru — kot v sto tisoč drugih — pač pa je segla po zločinu. Zločin je edini argument praktične-

ga komunizma. Uršičeve zamisli pa niso usahnile, njegovo trpljenje je bilo seme svobodne demokratične misli, ki je obrodila stoteran sad. Prišel bo čas, ko se bo razrasla po vsej slovenski domovini v veliko napotje današnjih nasilnikov.

Časten spomin Slavku Uršiču!

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo Državne trgovske akademije v Trstu sporoča:

Vpisovanja za šolsko leto 1956-57 bodo začela 1. septembra 1956 in bodo trajale do vključno 25. septembra.

Popravni in vstopni izpiti začnejo 3. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovenščine. Razpored izpitov je objavljen na oglasni deski zavoda.

Prošnje sprejema tajništvo zavoda vsak dan od 10. do 12. ure, kjer dobijo prošilci tudi vsa potrebna objašnila.

Ravnateljstvo Državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo začeli vsi izpiti — sprejemni, nižji tečajni, popravni in razredni izpiti — v ponedeljek 3. septembra ob 8.30.

Ravnateljstvo Državne nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, ulica Montorsio št. 8-III.) obvešča prizadete starše, da se bo vršilo vpisovanje v I., II. in III. razred za šolsko leto 1956-57 od 1. do vključno 25. septembra t. l. vsak delavnik od 10. do 12. ure in opozarja učence in učence, ki so bili pripuščeni k popravni izpiti v jesenskem roku, da se prično nižji tečajni in razredni izpiti v ponedeljek, dne 3. septembra t. l. ob 8.30.

Podroben razpored in urnik posameznih izpitov sta na vpogled na razglasni deski šole.

Ravnateljstvo Državne nižje trgovske strokovne šole v Trstu, Piazzale Gioberti 4, sporoča, da prične vpisovanje za šolsko leto 1956-57 1. septembra in traja do vključno 25. septembra 1956. Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Popravni izpiti čez I. in II. razred ter nižji tečajni izpiti pričnejo 3. septembra 1956 po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski zavoda.

Solsko skrbništvo v Trstu sporoča, da je objavljena v šentjakobski osnovni šoli v ulici Soule Nuove 12-I prednostna lestvica za poverjena in nadomestna mesta na osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1956-57.

Prednostna lestvica je na vpogled vsak dan od 9. do 12. ure od 31. avgusta do vključno 9. septembra t. l.

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice bo od 1. do 8. septembra 1956 v šolskih prostorih v ulici Ruggero Manna 29-I (tel. 29-779) dnevno od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure. Istotam dobite tudi vse potrebne informacije. Pričetek pouka v ponedeljek 10. septembra 1956.

† Vladimír Tance

V ponedeljek, dne 20. t. m. je umrl v Ljubljani zemljemerec Vladimír Tance, rodem iz znane družine Tance iz Nabrežine. Pokojnik, ki je bil star šele 65 let, je podlegel zavratni bolezni v ljubljanski bolnišnici.

Tancevci iz Nabrežine so še po prvi svetovni vojni imeli gostilno in mesnico ter so bili zelo znani širom vsega Krase in dalje. Iz te narodne družine je izhajal tudi učitelj in pevovodja pok. Avgust Tance, ki je bil pokojniku stric. Pokojnik je marljivo deloval v pevskih družinah prej v Nabrežini, po izselitvi pa tudi v Ljubljani. Zato so mu tudi ljubljanski pevci ob grobu zapeli žalostinke v slovo.

Soproggi gospe Danili Caharijevi in sinu naše sožalje.

„Obljube Srca Jezusovega“

Pod tem naslovom je v Trstu izšla knjiga patra PATEJA D. J., ki razlaga vseh Dvanajst oblub, katere je svojčas Presv. Srce Jezusovo razodelo francoski redovnici sveti Marijeti Mariji Alalak. Knjiga je nadvse zanimiva. Veleč. g. dr. Jakob Ukmar je napisal zelo važen Uvod za to novo dragoceno izdajo.

Knjigo v dvobarvnem tisku z lepim spominskim darilom dobite za 260 lir v Katoliški knjigarni v Gorici, pri Fortunatu v Trstu, pri dušnih pastirjih ter pri Petru Flanderju v ulici Cavana 7-III v Trstu, ki je za ta ponatis poskrbel.

POPRAVEK

»Poznanjski 28. junij in Titov«. Pod tem naslovom smo v »Demokraciji« z dne 3. avgusta priobčili članek, v katerem se nam je vrnila tiskovna napaka. V citatu iz govora Alberta Camusa, v katerem je obsojal Titovo negativno razmerje do poznanskih dogodkov, je treba brati: »... vsi, ki od blizu ali od daleč, s pridržki ali brez njih, obrekujejo ali kritizirajo poznansko mučenike, (so se) definitivno izključili iz skupnosti svobodnih ljudi...«

GRAMOFON na električni pogon 120 W neprodaj. Na ogled v tiskarni Adria, ulica S. Anastasio 1-c.

Odgovorni urednik:
Prof. Dr. ANTON DABINOVIC
Tiskarna Adria, d. d., v Trstu

V nedeljo 2. septembra s pričetkom ob 15.30 uri bo na Opčinah, na bivšem tramvajškem vrtu, na vogalu Narodne in Proseške ceste

TRADICIONALNO JESENSKO SLAVJE tržaške Slovenske demokratske zveze

Nastopajo: Nabrežinski in borštanski pevski zbor, tercet »Metuljček« in tenorist Renat Kodermac - Med sporedom igra godba iz Nabrežine

Po sporedu ples in prosta zabava ob dobro založenem bifeju z jedačo in pijačo V slučaju slabega vremena se prireditve prenese na 16. septembra